

ВСТУП

Дисципліна "Політична культура" належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки і займає важливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 052 «Політологія» за освітньо-професійною програмою «Політологія».

Пререквізити: Загальна теорія політики, Політичні системи країн світу, Загальне релігієзнавство, Загальна соціологія.

Кореквізити: Світові політичні процеси і геополітика, Політичні конфлікти та медіація.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності: знання предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; здатність аналізувати у різних контекстах функціонування політичних акторів та інститутів, а також владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку; здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному та глобальному рівнях; здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності; здатність і готовність формувати громадянський тип політичної культури суспільства, розвивати власну професійну етику і культуру.

програмні результати навчання: вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах; здійснювати аналіз діяльності політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування; вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному та глобальному рівнях; застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності; застосовувати принципи толерантності та гуманності у контексті сучасної мультикультурності для критичного аналізу історичних та сучасних соціально-політичних, культурних, економічних подій та явищ; здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян; вибудовувати свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності.

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти стійкої системи знань про політичну культуру як соціальний феномен та системного уявлення про взаємозв'язок закономірностей політичного життя суспільства із його політичною культурою, що дозволить студентам вільно орієнтуватися в процесах функціонування різних політичних систем.

Предмет дисципліни: сутність, структура і функції політичної культури, закономірності її формування і функціонування.

Завдання дисципліни: надати студентам цілісну систему знань про сучасні вітчизняні й зарубіжні дослідження, основну проблематику, дослідницькі підходи та методології вивчення різноманіття політичних культур шляхом їхньої типологізації; навчити використовувати отримані знання у самостійних дослідженнях різних типів політичної культури та надавати експертну оцінку складним політичним явищам країн сучасного світу.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вільно оперувати політологічними категоріями; володіти вмінням самостійно мислити і аналізувати функціонування та розвиток політичної системи суспільства в залежності від стану її політичної культури, характеру й якості політичних цінностей і домінуючих політичних орієнтацій; розуміти сутність політичної культури, її аспекти й основні структурні компоненти; орієнтуватися в основних світових і вітчизняних концепціях політичної культури, що склалися в політичній науці; усвідомлювати обумовленість політичної культури історичними, національними, соціально-економічними чинниками; розуміти всебічний вплив культури на суспільно-політичні явища і процеси та здійснювати політичну просвіту і розвивати політичну культуру громадян; критично аналізувати історичні та сучасні соціально-політичні, культурні, економічні події та явища в контексті сучасної мультикультурності із застосуванням принципів толерантності та гуманності; використовувати методику аналізу політичних культур для вивчення політичної культури України та країн світу; застосовувати набуті знання та вміння у професійній діяльності.

3. СТРУКТУРА

	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Лекції	Практичні заняття	СРС
	Семестр 7			Семестр 9		
1. Політична культура як частина культури суспільства.	2	2	4	2		6
2. Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури.	6	6	12	2		21
3. Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість).	4	4	8	2		14
4. Поведінковий елемент в структурі політичної культури.	4	4	8		2	14
5. Фактори формування та розвитку політичної культури.	4	4	8			14
6. Проблема типологізації політичної культури в політичній науці.	2	2	4		2	7
7. Психологія малих груп у політиці.	2	2	4			7
8. Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури.	4	4	8			14
9. Психологія мас в політиці.	2	2	4			7
10. Психологія стихійної масової поведінки.	2	2	4			7
11. Електоральна культура як складова політичної культури.	2	2	4		2	7
	Семестр 8			Семестр 10		
12. Психологічні аспекти політичної корупції.	2	2	4			7
13. Психологія суспільної (громадської) думки.	2		8			7

14. Політична соціалізація як шлях формування політичної культури.	6	2	12	2		21
15. Психологія влади.	2		4	2		7
16. Лідерство в структурі політичної культури.	4	2	8	2		14
17. Психологія політичного іміджу.	2	2	4		2	7
18. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою.	4	2	8		2	14
19. Психологія політичних маніпуляцій.	4	2*	8		2	14
20. Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності.	2		8*			7
Разом	62	44/46	130/132	12	12	216

* По чисельнику – 44 год., по знаменнику – 46 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість лекції, год.
Семестр 7		
1	<p>Політична культура як частина культури суспільства. Поняття та складові культури. Соціальне призначення культури. Основні підходи до концептуалізації політичної культури. Основні ознаки політичної культури.</p> <p>Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15; [5].</p>	2
2	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства.</p> <p>Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
3	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості. Символічний аспект політики.</p> <p>Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
4	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 3. Політичні міфи: поняття та характерні риси. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини.</p> <p>Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
5	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 1. Поняття і зміст політичної свідомості. Структура і класифікація політичної свідомості. 5 рівнів масової політичної свідомості. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас. Функції політичної свідомості.</p> <p>Літ.: [1]; [3] с. 210-332; [4] с. 16-30.</p>	2
6	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 2. Основні чинники формування політичної свідомості. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політико-світоглядні орієнтири тощо. Ідеологія як форма політичної свідомості. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості.</p> <p>Літ.: [2]; [3] с. 210-327; [6] с. 85-103.</p>	2
7	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок</p>	2

	політичної культури та політичної діяльності. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 112-116.	
8	Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Типи та форми політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Соціально- психологічні чинники ефективної політичної діяльності. Літ.: [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 167-185.	2
9	Фактори формування та розвитку політичної культури. Заняття 1. Ціннісні та інституційні чинники соціального розвитку. Культурні зміни, людський розвиток і демократія. Урбанізація: концентрація соціального і людського капіталу Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15.	2
10	Фактори формування та розвитку політичної культури. Заняття 2. Соціальні сили і громадські інтереси. Соціальне партнерство: роль бізнесу та організацій- посередників. Соціально-культурні технології в розвитку політичної культури. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 49-53.	2
11	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури. Сучасна політична наука про типи політичної культури. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури. Типологія Д. Каванаха. Типологія а У. Розенбаума. Типологія К. С. Гаджиева. Типологія Е. Баталова. Літ.: [4] с. 34-44; [7].	2
12	Психологія малих груп у політиці. Малі групи як суб'єкт політичної дії. Типи і типології малих груп у політиці. Етапи формування малих груп у політиці. Внутрішні механізми становлення політичної групи. Лідер і група. Літ.: [1]; [2]; [6] с. 205-229.	2
13	Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури. Заняття 1. Політична свідомість як основа існування великих груп у політиці. Соціально-групово психологія і ідеологія. Рівні розвитку спільності великих груп. Літ.: [6] с. 205-229; [3] с. 253-287.	2
14	Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури. Заняття 2. Психологічні детермінанти етнонаціонального життя. Культура як основний чинник диференціації народів. Розвиток і трансформація етнічної ідентичності. Політична культура та етнічна свідомість і самосвідомість. Етнокультурна варіативність політичної соціалізації. Літ.: [6] с. 332-346; [3] с. 287-309.	2
15	Психологія мас в політиці. Маси та масова свідомість. Основні види масової стихійної поведінки. Масові настрої в політичних рухах. Масові настрої і модифікація політичної системи. Літ.: [6] с. 363-372; [3] с. 310-375.	2

16	Психологія стихійної масової поведінки. Натовп як соціально-психологічний феномен. Основні підходи до вивчення поведінки натовпу. Види й особливості функціонування натовпу. Основні чинники формування натовпу та сценарії його поведінки. Управління натовпом. Літ.: [6] с. 363-376; [3] с. 394-428.	2
17	Електоральна культура як складова політичної культури. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки. Поняття електоральної культури. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Літ.: [4] с. 54-66; [6] с. 186-197.	2*
Семестр 8		
18	Психологічні аспекти політичної корупції. Поняття корупції та її вплив на суспільство. Політична культура та корупція. Корупційна діяльність як система. Психологічні ознаки корупції. Мотиви та психологічні механізми захисту корупціогенної особи. Заходи запобігання політичній корупції. Літ.: [6] с. 458-470; [8] с. 3-258.	2
19	Психологія суспільної (громадської) думки. Сутність і роль громадської думки в процесах державотворення. Основні закони громадської думки. Канали трансформації масових настроїв в громадську (суспільну) думку. Літ.: [6] с. 9-416.	2
20	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 1. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Моделі та концепції політичної соціалізації. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161.	2
21	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 2. Типологія політичної соціалізації. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти. Шляхи формування політичної культури. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161.	2
22	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Заняття 3. Основні сфери політичної соціалізації. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи. Нерівномірність політичного розвитку особистості. Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161; [10] с. 271-300.	2
23	Психологія влади. Психологія влади: генезис і основні види прояву. Психологічний вимір політико-владних відносин. Джерела влади. Психологічні ознаки влади: суверенітет, легітимність. Літ.: [6] с. 301-326; [10] с. 172-207.	2
24	Лідерство в структурі політичної культури. Заняття 1. Лідерство як соціально-культурний феномен. Поняття і функції лідерства. Взаємодія влади і політичного лідерства в історії культури. Основні концепції лідерства. Соціально-культурні технології формування політичного лідерства. Соціально-культурні ресурси політичного лідерства.	2

	Літ.: [3] с. 164-173; [6] с. 236-246; [10] с. 300-318.	
25	Лідерство в структурі політичної культури. Заняття 2. Політичний менеджмент як технологія комунікативної діяльності лідера. Моральні цінності політичного лідера. Соціальна відповідальність політичних лідерів. Літ.: [3] с. 143-155; 243-252; [6] с. 559-571.	2
26	Психологія політичного іміджу. Психологічний зміст політичного іміджу. Етнопсихологічних інваріанти політичного іміджу. Психологічні моделі політичного іміджу. Процес формування політичного іміджу. Основні складові іміджу. Формування позитивного образу. Літ.: [6] с. 246-263.	2
27	Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Заняття 1. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Види, прийоми та засоби масового впливу. Особливості впливу маси на особистість. Особливості впливу окремої особистості на масу. Індивідуальні та соціальні чинники регуляції масової поведінки Літ.: [9] с. 257-365; [14] с. 70-88.	2
28	Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Заняття 2. Технології масового впливу. Методи та механізми масового впливу. Використання чуток для впливу на масову свідомість і поведінку. Способи впливу на панічну поведінку. Літ.: [9] с. 257-365; [14] с. 274-291.	2
29	Психологія політичних маніпуляцій. Заняття 1. Суть, зміст і функції політичного маніпулювання. Використання соціально-психологічних ефектів у політичному маніпулюванні. Принципи політичного маніпулювання. Типологія політичних маніпуляторів. Літ.: [6] с. 490-505; [10] с. 355-364; [14] с. 317-327.	2
30	Психологія політичних маніпуляцій. Заняття 2. Механізми політичного маніпулювання. Технологія реалізації маніпулятивного впливу. Вибірчі технології як форма політичного маніпулювання. Захист від політичного маніпулювання. Несвідома та свідомі форми захисту від маніпулювання. Пасивний і активний захист від політичного маніпулювання. Літ.: [6] с. 490-505; [10] с. 355-364.	2
31	Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності. Політичне насильство: умови виникнення й основні види. Детермінація політичного насильства в сучасному світі. Психологічні аспекти політичного тероризму. Психологічна характеристика особи терориста. Літ.: [3] с. 143-155; 243-252; [6] с. 430-451.	2
Разом		34

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Тривалість лекції, год.
Семестр 9		
1	<p>Політична культура як частина культури суспільства. Поняття та складові культури. Соціальне призначення культури. Основні підходи до концептуалізації політичної культури. Основні ознаки політичної культури.</p> <p>Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15; [5].</p>	2
2	<p>Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості. Символічний аспект політики. Політичні міфи: поняття та характерні риси. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини.</p> <p>Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	2
3	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Поняття і зміст політичної свідомості. Структура і класифікація політичної свідомості. 5 рівнів масової політичної свідомості. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас. Функції політичної свідомості. Основні чинники формування політичної свідомості. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політикосвітоглядні орієнтири тощо. Ідеологія як форма політичної свідомості. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості.</p> <p>Літ.: [2]; [3] с. 210-327; [6] с. 85-103.</p>	2
Семестр 10		
4	<p>Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Моделі та концепції політичної соціалізації. Типологія політичної соціалізації. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти. Шляхи формування політичної культури. Основні сфери політичної соціалізації. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи. Нерівномірність політичного розвитку особистості.</p>	2

	Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161; [10] с. 271-300.	
5	Психологія влади. Психологія влади: генезис і основні види прояву. Психологічний вимір політико-владних відносин. Джерела влади. Психологічні ознаки влади: суверенітет, легітимність Літ.: [6] с. 301-326; [10] с. 172-207.	2
6	Лідерство в структурі політичної культури. Лідерство як соціально-культурний феномен. Поняття і функції лідерства. Взаємодія влади і політичного лідерства в історії культури. Основні концепції лідерства. Соціально-культурні технології формування політичного лідерства. Соціально-культурні ресурси політичного лідерства. Політичний менеджмент як технологія комунікативної діяльності лідера. Моральні цінності політичного лідера. Соціальна відповідальність політичних лідерів. Літ.: [3] с. 143-155; 243-252; [6] с. 559-571.	2
Разом		12

4.2 Зміст практичних занять Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

Номер п/п	Перелік тем	Тривалість, год.
Семестр 7		
1	Політична культура як частина культури суспільства. Поняття та складові культури. Соціальне призначення культури. Основні підходи до концептуалізації політичної культури. Основні ознаки політичної культури. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15; [5].	2
2	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].	2
3	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості. Символічний аспект політики. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].	2
4	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі	2

	<p>політичної культури. Заняття 3. Політичні міфи: поняття та характерні риси. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [5].</p>	
5	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 1. Поняття і зміст політичної свідомості. Структура і класифікація політичної свідомості. 5 рівнів масової політичної свідомості. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас. Функції політичної свідомості. Літ.: [1]; [3] с. 210-332; [4] с. 16-30.</p>	2
6	<p>Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість). Заняття 2. Основні чинники формування політичної свідомості. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політикосвітоглядні орієнтири тощо. Ідеологія як форма політичної свідомості. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості. Літ.: [2]; [3] с. 210-327; [6] с. 85-103.</p>	2
7	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 1. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 112-116.</p>	2
8	<p>Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Заняття 2. Типи та форми політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Соціально- психологічні чинники ефективної політичної діяльності. Літ.: [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 167-185.</p>	2
9	<p>Фактори формування та розвитку політичної культури. Заняття 1. Ціннісні та інституційні чинники соціального розвитку. Культурні зміни, людський розвиток і демократія. Урбанізація: концентрація соціального і людського капіталу Літ.: [1]; [2]; [4] с. 5-15.</p>	2
10	<p>Фактори формування та розвитку політичної культури. Заняття 2. Соціальні сили і громадські інтереси. Соціальне партнерство: роль бізнесу та організацій- посередників. Соціально-культурні технології в розвитку політичної культури. Літ.: [1]; [2]; [4] с. 49-53.</p>	2
11	<p>Проблема типологізації політичної культури в політичній науці. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури. Сучасна політична наука про типи політичної культури. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури. Типологія Д. Каванаха. Типологія а У. Розенбаума. Типологія К. С. Гаджієва. Типологія Е. Баталова. Літ.: [4] с. 34-44; [7].</p>	2

12	Психологія малих груп у політиці. Малі групи як суб'єкт політичної дії. Типи і типології малих груп у політиці. Етапи формування малих груп у політиці. Внутрішні механізми становлення політичної групи. Лідер і група. Літ.: [1]; [2]; [6] с. 205-229.	2
13	Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури. Заняття 1. Політична свідомість як основа існування великих груп у політиці. Соціально-групова психологія і ідеологія. Рівні розвитку спільності великих груп. Літ.: [6] с. 205-229; [3] с. 253-287.	2
14	Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури. Заняття 2. Психологічні детермінанти етнонаціонального життя. Культура як основний чинник диференціації народів. Розвиток і трансформація етнічної ідентичності. Політична культура та етнічна свідомість і самосвідомість. Етнокультурна варіативність політичної соціалізації. Літ.: [6] с. 332-346; [3] с. 287-309.	2
15	Психологія мас в політиці. Маси та масова свідомість. Основні види масової стихійної поведінки. Масові настрої в політичних рухах. Масові настрої і модифікація політичної системи. Літ.: [6] с. 363-372; [3] с. 310-375.	2
16	Психологія стихійної масової поведінки. Натовп як соціально-психологічний феномен. Основні підходи до вивчення поведінки натовпу. Види й особливості функціонування натовпу. Основні чинники формування натовпу та сценарії його поведінки. Управління натовпом. Літ.: [6] с. 363-376; [3] с. 394-428.	2
17	Електоральна культура як складова політичної культури. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки. Поняття електоральної культури. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Літ.: [4] с. 54-66; [6] с. 186-197.	2
Семестр 8		
18	Психологічні аспекти політичної корупції. Поняття корупції та її вплив на суспільство. Політична культура та корупція. Корупційна діяльність як система. Психологічні ознаки корупції. Мотиви та психологічні механізми захисту корупціогенної особи. Заходи запобігання політичній корупції. Літ.: [6] с. 458-470; [8] с. 3-258.	2
19	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен. Моделі та концепції політичної соціалізації. Типологія політичної соціалізації. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти. Шляхи формування політичної культури. Основні сфери політичної соціалізації. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи. Нерівномірність політичного розвитку особистості.	2

	Літ.: [3] с. 120-137; [6] с. 139-161; [10] с. 271-300.	
20	Лідерство в структурі політичної культури. Лідерство як соціально-культурний феномен. Поняття і функції лідерства. Взаємодія влади і політичного лідерства в історії культури. Основні концепції лідерства. Соціально-культурні технології формування політичного лідерства. Соціально-культурні ресурси політичного лідерства. Політичний менеджмент як технологія комунікативної діяльності лідера. Моральні цінності політичного лідера. Соціальна відповідальність політичних лідерів. Літ.: [3] с. 143-155; 243-252; [6] с. 559-571.	2
21	Психологія політичного іміджу. Психологічний зміст політичного іміджу. Етнопсихологічних інваріанти політичного іміджу. Психологічні моделі політичного іміджу. Процес формування політичного іміджу. Основні складові іміджу. Формування позитивного образу. Літ.: [6] с. 246-263.	2
22	Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Види, прийоми та засоби масового впливу. Особливості впливу маси на особистість. Особливості впливу окремої особистості на масу. Індивідуальні та соціальні чинники регуляції масової поведінки. Технології масового впливу. Методи та механізми масового впливу. Використання чуток для впливу на масову свідомість і поведінку. Способи впливу на панічну поведінку. Літ.: [9] с. 257-365; [14] с. 274-291.	2
23	Психологія політичних маніпуляцій. Суть, зміст і функції політичного маніпулювання. Використання соціально-психологічних ефектів у політичному маніпулюванні. Принципи політичного маніпулювання. Типологія політичних маніпуляторів. Механізми політичного маніпулювання. Технологія реалізації маніпулятивного впливу. Вибірчі технології як форма політичного маніпулювання. Захист від політичного маніпулювання. Несвідома та свідомі форми захисту від маніпулювання. Пасивний і активний захист від політичного маніпулювання. Літ.: [6] с. 490-505; [10] с. 355-364.	2*
Разом		46*

* По чисельнику – 44 год., по знаменнику – 46 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Тривалість, год.
Семестр 9		
1	Поведінковий елемент в структурі політичної культури. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності. Мотивація політичної активності,	2

	політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм. Типи та форми політичної діяльності. Структура політичної діяльності. Соціально- психологічні чинники ефективної політичної діяльності. Літ.: [2]; [4] с. 16-30; [6] с. 167-185.	
2	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури. Сучасна політична наука про типи політичної культури. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури. Типологія Д. Каванаха. Типологія а У. Розенбаума. Типологія К. С. Гаджієва. Типологія Е. Баталова. Літ.: [4] с. 34-44; [7].	2
3	Електоральна культура як складова політичної культури. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки. Поняття електоральної культури. Психологічні аспекти електоральної поведінки. Літ.: [4] с. 54-66; [6] с. 186-197.	2
Семестр 10		
4	Психологія політичного іміджу. Психологічний зміст політичного іміджу. Етнопсихологічних інваріанти політичного іміджу. Психологічні моделі політичного іміджу. Процес формування політичного іміджу. Основні складові іміджу. Формування позитивного образу. Літ.: [6] с. 246-263.	2
5	Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою. Види, прийоми та засоби масового впливу. Особливості впливу маси на особистість. Особливості впливу окремої особистості на масу. Індивідуальні та соціальні чинники регуляції масової поведінки. Технології масового впливу. Методи та механізми масового впливу. Використання чуток для впливу на масову свідомість і поведінку. Способи впливу на панічну поведінку. Літ.: [9] с. 257-365; [14] с. 274-291.	2
6	Психологія політичних маніпуляцій. Суть, зміст і функції політичного маніпулювання. Використання соціально-психологічних ефектів у політичному маніпулюванні. Принципи політичного маніпулювання. Типологія політичних маніпуляторів. Механізми політичного маніпулювання. Технологія реалізації маніпулятивного впливу. Вибірчі технології як форма політичного маніпулювання. Захист від політичного маніпулювання. Несвідома та свідомі форми захисту від маніпулювання. Пасивний і активний захист від політичного маніпулювання. Літ.: [6] с. 490-505; [10] с. 355-364.	2
Разом		12

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до семінарських занять та виконанні індивідуальних завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни становить 133 години.

Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);

- опрацювання додаткової літератури при підготовці до семінарських занять;
- виконання індивідуальних завдань;
- підготовка до контрольних заходів тощо.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми навчання

Номер тижня	Перелік тем	Вид самостійної роботи	Тривалість, год.
Семестр 7			
1	Політична культура як частина культури суспільства	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
2	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
3	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
4	Структура політичної культури. Нормативний елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
5	Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість)	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
6	Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість)	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
7	Поведінковий елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
8	Поведінковий елемент в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
9	Фактори формування та розвитку політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
10	Фактори формування та розвитку політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4

11	Проблема типологізації політичної культури в політичній науці	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
12	Психологія малих груп у політиці.	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
13	Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
14	Психологія великих груп в політиці. Національні моделі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
15	Психологія мас в політиці	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
16	Психологія стихійної масової поведінки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
17	Електоральна культура як складова політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
Семестр 8			
1	Психологічні аспекти політичної корупції	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
2	Психологія суспільної (громадської) думки	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13.	8
3	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
4	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14.	4
5	Політична соціалізація як шлях формування політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4

6	Психологія влади	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, виконання індивідуального завдання.	4
7	Лідерство в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до усного опитування та поточного контролю, виконання індивідуального завдання.	4
8	Лідерство в структурі політичної культури	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16.	4
9	Психологія політичного іміджу	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т17, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
10	Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т18.	4
11	Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т18, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
12	Психологія політичних маніпуляцій	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т19.	4
13	Психологія політичних маніпуляцій	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т19, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
14	Психологія політичного насильства. Тероризм: психологія політичної деструктивності	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т20.	8/10*
Разом			130/134*

* По чисельнику – 134 год., по знаменнику – 230 год. (розрахунок здійснюється відповідно до розкладу занять)

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановчої сесії, а також вони доступні в електронному освітньому ресурсі в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів); практичні заняття (з використанням активних й інтерактивних методів навчання, зокрема, дискусій, навчальних ігор (наприклад, «Визнач власну

позицію», «Мікрофон», «Дискусія в стилі ток-шоу», «Гра-симуляція» тощо), case study (метод практичних ситуацій), методу проєктів).

6 Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формі поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, тестування, перевірки індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка з дисципліни складається із середньозваженої оцінки за результатами поточного контролю всіх видів навчальної роботи та оцінки за підсумковий контрольний захід (іспит).

7 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті.

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на семінарському занятті, перевірка індивідуального завдання.

Оцінка на семінарському занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; залучення до дискусій на семінарі.

Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль (іспит)
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Індивідуальні завдання	
0,4	0,2	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль
Опитування на практичних заняттях	Контрольна робота	Іспит
ВК* : 0,2	0,3	0,5

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт
Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і контрольних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує 13 понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними приладами та інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки
Добре	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувача вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8 Питання для самоконтролю результатів навчання

Дев'ятий семестр

1. Політична культура як частина культури суспільства.
2. Поняття та складові культури. Основні ознаки політичної культури.
3. Соціальне призначення культури.
4. Основні підходи до концептуалізації політичної культури.
5. Структура політичної культури.
6. Варіанти наукових підходів до структурних компонентів політичної культури.
7. Нормативний елемент в структурі політичної культури.
8. Політико-правові норми як регулятори суспільно-політичної діяльності.
9. Політичні традиції як соціокультурний компонент розвитку сучасного суспільства.
10. Політичні стереотипи та міфи у сучасних суспільно-політичних процесах.
11. Політичний ритуал як механізм втілення політичної міфотворчості.
12. Символічний аспект політики.
13. Політичні міфи: поняття та характерні риси.
14. Міф як засіб інформаційного впливу та інструмент політичної комунікації.
15. Вплив політичних міфів на масову свідомість та морально-психологічне здоров'я людини.
16. Ціннісний елемент в структурі політичної культури (політична свідомість).
17. Поняття і зміст політичної свідомості.
18. Структура і класифікація політичної свідомості.
19. 5 рівнів масової політичної свідомості.
20. Несвідоме і свідоме у масовій політичній свідомості.
21. Вплив рівнів масової політичної свідомості на поведінку мас.
22. Функції політичної свідомості.

23. Основні чинники формування політичної свідомості.
24. Зміст масової політичної свідомості: ідеї, доктрини, політикосвітоглядні орієнтири тощо.
25. Ідеологія як форма політичної свідомості.
26. Класи, соціальні шари, соціальні групи, представники влади та еліти й особливості їх політичного мислення та політичної свідомості.
27. Поведінковий елемент в структурі політичної культури.
28. Політична діяльність як соціально-психологічний феномен. Взаємозв'язок політичної культури та політичної діяльності.
29. Мотивація політичної активності, політичної діяльності, політичних рішень. Конформізм та нонконформізм.
30. Типи та форми політичної діяльності.
31. Структура політичної діяльності.
32. Соціально-психологічні чинники ефективної політичної діяльності.
33. Фактори формування та розвитку політичної культури.
34. Ціннісні та інституційні чинники соціального розвитку.
35. Культурні зміни, людський розвиток і демократія.
36. Урбанізація: концентрація соціального і людського капіталу.
37. Соціальні сили і громадські інтереси.
38. Соціальне партнерство: роль бізнесу та організацій-посередників.
39. Соціально-культурні технології в розвитку політичної культури.
40. Проблема типологізації політичної культури в політичній науці.
41. «Класичні» підходи до типологізації політичної культури.
42. Сучасна політична наука про типи політичної культури.
43. Цивілізаційний підхід до типологізації політичної культури.
44. Типологія політичної культури Д. Каванаха.
45. Типологія політичної культури У. Розенбаума.
46. Типологія політичної культури К. С. Гаджиева.
47. Типологія політичної культури Е. Баталова.
48. Психологія малих груп у політиці.
49. Малі групи як суб'єкт політичної дії.
50. Типи і типології малих груп у політиці.
51. Етапи формування малих груп у політиці.
52. Внутрішні механізми становлення політичної групи. Лідер і група.
53. Політична свідомість як основа існування великих груп у політиці.
54. Соціально-групова психологія і ідеологія.
55. Рівні розвитку спільності великих груп.
56. Психологічні детермінанти етнонаціонального життя.
57. Культура як основний чинник диференціації народів.
58. Розвиток і трансформація етнічної ідентичності.
59. Політична культура та етнічна свідомість і самосвідомість.
60. Етнокультурна варіативність політичної соціалізації.
61. Основні види масової стихійної поведінки.
62. Масові настрої в політичних рухах.
63. Масові настрої і модифікація політичної системи.
64. Психологія стихійної масової поведінки.
65. Натовп як соціально-психологічний феномен.
66. Основні підходи до вивчення поведінки натовпу.
67. Види й особливості функціонування натовпу.
68. Основні чинники формування натовпу та сценарії його поведінки.
69. Управління натовпом.
70. Електоральна культура як складова політичної культури.
71. Основні наукові школи дослідження електоральної поведінки.

72. Поняття електоральної культури.
73. Психологічні аспекти електоральної поведінки.

Десятий семестр

1. Поняття корупції та її вплив на суспільство.
2. Політична культура та корупція.
3. Корупційна діяльність як система.
4. Психологічні ознаки корупції.
5. Мотиви та психологічні механізми захисту корупціогенної особи.
6. Заходи запобігання політичній корупції.
7. Сутність і роль громадської думки в процесах державотворення.
8. Основні закони громадської думки.
9. Канали трансформації масових настроїв в громадську (суспільну) думку.
10. Політична соціалізація як шлях формування політичної культури.
11. Психологічні особливості політичної орієнтації особистості.
12. Політична соціалізація як соціально-психологічний феномен.
13. Моделі та концепції політичної соціалізації.
14. Типологія політичної соціалізації.
15. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти.
16. Шляхи формування політичної культури.
17. Основні сфери політичної соціалізації.
18. Політична поведінка й участь: психологічні особливості й основні типи.
19. Нерівномірність політичного розвитку особистості.
20. Психологія влади: генезис і основні види прояву.
21. Психологічний вимір політико-владних відносин.
22. Джерела влади. Психологічні ознаки влади: суверенітет, легітимність.
23. Лідерство як соціально-культурний феномен.
24. Поняття і функції лідерства.
25. Взаємодія влади і політичного лідерства в історії культури.
26. Основні концепції лідерства.
27. Соціально-культурні технології формування політичного лідерства.
28. Соціально-культурні ресурси політичного лідерства.
29. Політичний менеджмент як технологія комунікативної діяльності лідера.
30. Моральні цінності політичного лідера.
31. Соціальна відповідальність політичних лідерів.
32. Психологічний зміст політичного іміджу.
33. Етнопсихологічних інваріанти політичного іміджу.
34. Психологічні моделі політичного іміджу.
35. Процес формування політичного іміджу.
36. Основні складові іміджу.
37. Формування позитивного образу.
38. Механізми управління масовою свідомістю та поведінкою.
39. Види, прийоми та засоби масового впливу.
40. Особливості впливу маси на особистість.
41. Особливості впливу окремої особистості на масу.
42. Індивідуальні та соціальні чинники регуляції масової поведінки.
43. Технології масового впливу.
44. Методи та механізми масового впливу.
45. Використання чуток для впливу на масову свідомість і поведінку.
46. Способи впливу на панічну поведінку. Психологія політичних маніпуляцій.
47. Суть, зміст і функції політичного маніпулювання.
48. Використання соціально-психологічних ефектів у політичному маніпулюванні.

49. Принципи політичного маніпулювання.
50. Типологія політичних маніпуляторів.
51. Механізми політичного маніпулювання.
52. Технологія реалізації маніпулятивного впливу.
53. Вибірчі технології як форма політичного маніпулювання.
54. Захист від політичного маніпулювання.
55. Несвідома та свідомі форми захисту від маніпулювання.
56. Пасивний і активний захист від політичного маніпулювання.
57. Політичне насильство: умови виникнення й основні види.
58. Детермінація політичного насильства в сучасному світі.
59. Психологічні аспекти політичного тероризму.
60. Психологічна характеристика особи терориста.

9 Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Політична культура» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6820>

10 Рекомендована література

Основна

1. Алмонд Г., Верба С. Гражданская культура. Политические установки и демократия в пяти странах. М.: Мысль, 2014. 500 с.
2. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура, ідеологія, психологія: Навч. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці Рута, 2000. 104 с.
3. Ольшанский Д.В. Основы политической психологии. Екатеринбург: Деловая книга, 2001. 496 с.
4. Остапенко М. А. Політична культура суспільства: Навч. посіб. К.: МАУП, 2008. 96 с.
5. Политическая культура: учебное пособие / Г. Л. Тульчинский [и др.]; под общ. ред. Г. Л. Тульчинского. М.: Издательство Юрайт, 2015. 324 с.
6. Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.

Додаткова

7. Ирхин Ю. В. Политическая культура: учеб. пособие для академического бакалавриата. 2-е изд., испр. и доп.: в 2 ч. Москва: Юрайт, 2017. 456 с.
8. Лозинський О.М. Психологія політичної корупції: Монографія. Видання третє, доповнене. Львів: В-во «СПОЛОМ», 2018. 258 с.
9. Лебон Г., Тард Г. Психология толп. Мнение и толпа. М.: Институт психологии РАН, Изд-во «КСП+», 1998. 416 с.
10. Паначёва А. С. Политическая культура: учебное пособие для академического бакалавриата. М.: Юрайт, 2018. 292 с.
11. Головатий М.Ф. Політична психологія. К.: МАУП, 2006. 400 с.
12. Дмитренко М.А. Формування політичної культури суспільства в трансформаційний період / Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова; Інститут оперативної діяльності та державної безпеки. К.: НПУ, 2006. 192 с.
13. Ротар Н.Ю. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2007. 472 с.
14. Ольшанский Д. В. Психология масс. С.-Пб.: Питер, 2002. 368 с.

11 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/p1age_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.